FRIVILLIGHET NORGE

Kultur- og likestillingsminister
Trine Skei Grande

Barne- og familieminister
Kjell Ingolf Ropstad

Notat: Fritidskort

Regjeringen har i ny regjeringsplattform varslet at det skal innføres "et «fritidskort» for alle barn fra 6 til fylte 18 år som kan benyttes til å dekke deltakeravgift på fritidsaktiviteter etter mønster fra ordningen på Island. Ordningen skal være ubyråkratisk og det skal være mulig for kommunene å legge på en lokal andel."

Frivillighet Norge deler ambisjonen om at alle barn skal ha mulighet til å delta på organiserte fritidsaktiviteter uavhengig av familiens økonomi. Fritidskortet kan potensielt være et godt virkemiddel, men reiser også mange spørsmål. Vi har derfor begynt å innhente informasjon om fritidskortet på Island og hva som er avgjørende for at dette skal bli et vellykket tiltak i Norge.

Dette notatet baserer seg på informasjon fra Eva Iris Eyjolfsdottir, frivillighetskoordinator i Karmøy kommune og fra Island, og Håvard Øvregård fra NIF som har snakket med aktører på Island om Fritidskortet i januar.

Kommunal, ikke statlig ordning

Ordningen på Island er ikke en statlig, men kommunal ordning som startet i Reykjavik i 2006. Flere andre kommuner er nå tilknyttet ordningen. Rundt halvparten av Islands innbyggere bor i Reykjavik og nabokommunene. Målet med ordningen er å redusere ungdomskriminalitet, rusmisbruk og øke sosial inkludering.

Forvaltning

Kommunene har vært opptatt av de skal eie IT-løsningene og dataene som finnes der. Dette betyr at kommunene vet veldig mye om kontingentnivå i ulike organisasjoner, andelen som deltar i enkelte bydeler og lignende. De integrerte IT-systemene gjør også at kommunene kan følge med på kontingentnivå og fange opp hvis prisene plutselig økes til maksgrensen for hva som blir dekket av Fritidskortet.

I Reykjavik er det kun satt av en 20-30 % stilling til dette arbeidet.

Finansiering

Ordningen finansieres med friske midler fra kommunene. Ingenting har blitt tatt fra eksisterende ordninger eller fra andre offentlige ytelser til familier. Ordningen dekker ikke utstyr eller reiser. Dette dekkes fortsatt av Arbeidsdirektoratet dette for dem som har behov for det.

Hvert barn får 50 000 islandske kroner, som er rundt 3500 norske kroner, som gir en totalkostnad på 2,5 - 3 milliarder kroner per år dersom Fritidskortet i Norge skal ha tilsvarende verdi for det enkelte barn.

Øvre slottsgate 2B
0157 Oslo
Tlf. 21567650
Faks 21567651
Org.nr. 988 144 800
Kontonr. 1645 13 78337

Man har vurdert å gi differensiert sats, men har bestemt at en universell ordning som barnetrygden i Norge er best for å oppnå målet.

Øvre slottsgate 2B
0157 Oslo
Tlf. 21567650
Faks 21567651
Org.nr. 988 144 800
Kontonr. 1645 13 78337

Teknisk løsning
Gode IT-systemer er helt avgjørende for en velfungerende ordning. Det kreves også god integrasjon mellom offentlige systemer og organisasjonenes systemer. Kommunene på Island har flere ulike løsninger.

Foreldre/foresatte forvalter ordningen til barna er 18 år. I Reykjavik brukes noe tilsvarende Altinn hvor en foresatt logger seg inn. Den får da tilgang til blant annet Fritidskortet, med oversikt over sine barn, deres aktiviteter og kontingent for disse. Den foresatte kan da bruke de 50 000 islandske kronene til å betale hele eller deler av kontingenten til det aktuelle barnet. Det kan også fordeles på flere aktiviteter og spre bruken utover hele året. Beløpet nullstilles hvert år, og kan ikke overføre til neste år.

Krav til organisasjoner
Organisasjonene i ordningen inngår en kontrakt med kommunen om et medlemsregister. Registeret snakker med «Altinn» og organisasjonene registrerer personnummer på alle barna som deltar.

For å få kontrakt er det krav om at aktiviteten varer med enn ti uker. Barnet skal altså delta i en jevnlig fritidsaktivitet. Det er unntak for aktivitet i sommerferien for ungdom med funksjonsnedsettelse.

Aktiviteten må gjennomføres av lisensierte eller faglig kompetente personer, underforstått at støtten gjennom Fritidskortet blir brukt til å lønne voksne ledere. Før ordningen ble innført var det allerede et system med lisensierte trenere i idrettsforeninger.

Det er kun treningsavgiften som dekkes - ikke reise, utstyr, cuper eller lokale. Det eneste unntaket er at ungdom mellom 16 og 18 år kan trene på treningsstudio i regi av en idrettsforening. Organisasjonene kan ikke øke kostnadene for deltakelse hvis de skal inkluderes i ordningen.

Frivillighet Norges foreløpige kommentar
Frivillighet Norge ønsker å bidra til at målet med Fritidskortet nås. Vi vil hente innspill fra våre medlemmer om hvordan kortet bør fungere i praksis.

Vi mener målet for fritidskortet i Norge må være å gjøre det mulig for alle å delta i organiserte fritidsaktiviteter, uavhengig av familiens økonomi, i tråd med Fritidserklæringen. Det norske fritidskortet må ta utgangspunkt i hvordan frivilligheten fungerer i Norge. Vi kan lære mye av erfaringene fra Island, men den islandske løsningen kan ikke kopieres.

Fritidskortet bør utredes grundig i forkant og frivilligheten bør inkluderes i utredningsfasen. Utredningen bør også vurdere andre tiltak for å nå målet om at alle skal kunne delta i fritidsaktiviteter. Kortet må evalueres.

Dersom Fritidskortet skal fungere som en universell ordning for alle barn må det tilføres tilstrekkelig med midler. Det er avgjørende at disse midlene ikke hentes fra eksisterende statlige og/eller kommunale tilskuddsordninger. Dette vil i tilfelle svekke organisasjonenes mulighet til å tilby aktiviteter.

På Island er det mange familier utenfor målgruppen som har benyttet seg av ordningen, mens flere innenfor målgruppen har uteblitt. En av hovedårsakene til sistnevnte var bekymring for at andre stønader til familien skulle avkortes og at IT-løsningen var vanskelig. Derfor har

kommunene jobbet mye med å gjøre ordningen kjent og gjøre den tekniske løsningen enkel og tilgjengelig. Nå er det ca. 80-90 % som benytter seg av ordningen.

Fritidsaktiviteter i Norge organiseres i stor grad av frivillige, og vi har få felles sertifiseringsordninger på tvers av organisasjoner. Ved krav om lønnede eller sertifiserte instruktører til organisasjoner for å få dekket kostnader gjennom Fritidskortet, vil en rekke fritidsaktiviteter og organisasjoner for barn og unge i praksis falle utenfor.

Det er behov for en teknisk løsning som gjør det enkelt for organisasjoner å få dekket sine kostnader gjennom kortet. De færreste organisasjoner registrerer personnummer på medlemmer i dag. Dersom Fritidskortet skal knyttes opp til personnummer, må frivillige organisasjoner oppgradere sine medlemssystemer. Dette krever en standard for utveksling av informasjon mellom medlemssystemer og det offentlige. Det offentlige bør støtte eventuelle behov organisasjoner har for å oppgradere sine medlemssystemer i en slik prosess.

Fritidskortet på Island dekker kun aktiviteter i regi av frivillige organisasjoner. Også i Norge vil det være behov for å avgrense hvilke typer aktiviteter kortet skal kunne dekke kostnadene ved. Krav om registrering i Frivillighetsregisteret, eventuelt i en av flere nærmere definert underkategori, er en mulig avgrensing i Norge som er objektiv og forutsigbar for alle parter.

Frivillighet Norge ser fram til å bidra i den videre prosessen med fritidskortet.

Med vennlig hilsen

Stian Slotterøy Johnsen
Generalsekretær Frivillighet Norge

Øvre slottsgate 2B
0157 Oslo
Tlf. 21567650
Faks 21567651
Org.nr. 988 144 800
Kontonr. 1645 13 78337